

" ...

I - DAVACININ GEREKÇESİNİN ÖZETİ:

1- Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin görev ve yetkilerini genel olarak belirleyen Anayasa'nın 64. maddesi "kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak" ile "devletin bütçe ve kesin hesap tasarılarını görüşmek ve kabul etmek" görevlerini ayrı ayrı saymış bulunmaktadır. Öte yandan, iktisadi devlet teşekkülleriyle müesseselerinin ve iştiraklerinin kendi özel kanunları vardır. Kamu iktisadi teşebbüsleri hisselerinin satışının bütçe kanununa bir madde konarak yapılması tamamen yasalara ve usullere ters düşer.

Bu nedenle, 1976 yılı Bütçe Kanununun 72. maddesi Anayasa'nın 64. maddesine aykırıdır.

2- Bütçe Kanunları ile diğer kanunların Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmeleri ve kabul edilmeleri, Anayasa'nın 92. ve 94. maddeleri ile tamamen değişik yöntemlere bağlanmıştır. Buna göre, dava konusu 72. maddedeki hükmün. Bütçe Kanununda yer alması ve Anayasa'nın 92. maddesinde gösterilen usulle meclislerden geçirilip kanunlaşması gerekirdi. Böyle yapılmamış olması, Anayasa'nın 92. maddesine aykırı düşer.

3- Anayasa'nın 126. maddesi "Bütçe Kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz" kuralını getirmiştir. "Bütçe ile ilgili hüküm" deyiminden ise, bütçenin uygulanması ile ilgili, uygulamayı kolaylaştırıcı, tamamlayıcı, ya da kanun konusu olabilecek yeni bir hüküm olmamak şartıyla açıklayıcı nitelikteki hükümleri anlamak gerekir 72. madde hükmü ise bu kuruluşların kanunlarında değişiklik yapan bir hükümdür. Bu nedenle, Anayasa'nın 126. maddesinin son cümlesine açıkça aykırıdır.

4- Sosyal Devlet ilkesinin bir gereği olarak, toplumun bütün kesimlerinin katkılarıyla kurulmuş olan kamu iktisadi teşebbüslerine ve bunların ortaklıklarına ilişkin payların bir bölümünün özel girişim sahiplerine satılmasının, "kamu yararı" ve "sosyal devlet" kavramlarıyla bağdaşır yanı yoktur.

5- Devlet, Anayasa'nın üçüncü bölümünde belirtilen iktisadi ve sosyal amaçlara ulaşma ödevlerini önemli oranda kamu iktisadi teşebbüsleriyle yerine getirebilecektir. Bunların satılması halinde ise mali kaynaklar bütçütün yetersiz hale getirilmiş olacaktır. Kamu yararının gerektirdiği hallerde "Devletleştirme" için 39. maddeyi getiren Anayasa, kamu iktisadi teşebbüslerinin satılması ve bunun sınırları konusunda herhangi bir madde getirmemiştir. Çünkü kamu iktisadi teşebbüslerinin satışını istememiştir. Bunların satışına girişmek, Anayasa'nın ruhuna ve düzenlemesine ters düşer.

Sonuç olarak; 1976 yılı Bütçe Kanununun 72. maddesi, esas bakımından Anayasa'nın, sosyal devlet ilkesine ve çeşitli maddelerine dağılmış hükümlerine ve 64., 92., ve 126. maddesinin son cümlesine aykırı olduğundan iptal edilmelidir".